

Foglalat: Magyar és Erdélyország (Kinevezések; a' dunai gőzhajózási társ. igazgatósága előterjesztése; Losonczon jog-tudományi tanítószék; erdélyi egyveleg; Füle Károly; kir. k. tud. Summeringi futtatások). Anglia (nyugpénzi ügy. Shiel indítványai az alsónázban és lord Russel a' felsőben. Hrlapok kelet és Irland ügye felett; egyveleg). Franciaország (levelezések Strassburg, Lyon és Párisból; Barthe törvényjavaslata; parl. ülések; Cabet elítéltetése) Németország (Frankfurt, Kassel és Luxemburgból hírek). Spanyolország (az új polg. katonasági törvény; insurgensek mozgásai) Törökország. Elegyhírek.

MAGYAR- ÉS ERDÉLYORSZÁG.

Királyi Fejedelmünk martz. 3iki legfensőbb határozata szerint, a' fiumei kir. kormányshéknél báró Luzsénszky Károly lemondásával megürült első táblabírószágra 's vele egybekapcsolva levő kir. tanácsnok 's Fiume és Buccari tengerparti szabad városok alkaptányi ezire gróf Almásy Mórictot, eddig a' m. kir. udv. Kancellária tiszt. titoknokát méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Apostoli királyunk febr. 11iki legfensőbb határozata szerint a' sopronyi társas káptalanánál Leitgeb Ignác kánonokot olvasó-, Mitsának József szinte ottani kánonokot pedig ör-kánonokká méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Ő es. kir. Felsege mult évi julius 16iki legfensőbb határozata szerint Schedel Ferencz orvos doctor urnak több külföldi 's a' magyar tudós társaság rendes tagjának kegyelmesen megengedni méltóztatott, hogy a' pesti orvosi kar mellett a' Diætetika és Makrobiotika fellett magyar és német nyelven nyilvános leckeiket tarthasson, 's nyilv. rendkívüli professzor czimével élhessen.

Előterjesztvénye a' dunagőzhajózási társaság igazgatóságának a' tt. részvényes urakhoz folyó évi jan. 31iken tartatott közgyűlésben.

Szerencsénk van ez esztendő végivel a' gőzhajózási társaság ujjlag összegyűlt t. cz. Részvényes Tagainak az ezen vállalatnál vezetett számadást bemutatni; az igazgatóság kérelme az: nevezzen ki a' tt. Társaság néhány tagot kebléből, kik azt illő vizsgálat alá vegyék. E' könyvekből legelőször is ki fog tetszeni, hogy az 1829ben 200 darab részvényre nyitott aláírás egészen elkelt, 's hogy a' második aláírásból, mely 1832ben 320 darab részvényre nyitott, csupán 10 darab részvény van függőben (v. keletlen), de mellyek lassanként hihetőleg találnak majd elvállalót; a' mint is ez, a' legelőször kiadott 200 darab részvényel történt. Továbbá e' könyvekből az is kiviláglik, hogy az alá-

irt mennyiséghez (Beträge) még 16,000 forintnak kell befolyjni. A' befizetések lassúsága szükségkép azon következtetést szüli, hogy a' két új gőzhajó költségpótlására pénzt kellet kölcsön venni 's így az ezen kölcsönre fizetett kamatokat is e' gőzhajók költségeihez toldani. Az „Iső Ferencz“ gőzhajóért bejött haszonbérleti díj 12,000 for. Idejárul mint disconto, a' tartalék-tőke (Reserve fond) 's pénztár-takarék (Cassa-Vorräthe) használatából 446 fr. 16 kr., tehát így a' bevétel summája 12,446 fr. 16 kr. A' kiadás ellenben következő: Költség-jegyzékekre történt fizetés 1157 for. 8 kr. 100,000 frtól járó egy évi kamat-osztalék (Interessen-dividend) 5000 fr.: továbbá a' 11,414 fr. 8 kr. ből álló tartalék-tőkéhez, alapszabályok értelmében, félre tetetett 2282 fr., mellyeket tiszta osztaléknak nézhetni. — A' kiadás summája tehát 8439 for. 8 kr. Ezt levonván a' bevétel summájából, térszen a' felül-maradék 4007 for. 8 kr., mellyről a' jelen gyűlés fog rendelkezhetni. — E' felül-maradékot vagy nyereség-részt különösen így lehetne haszonra fordítani: Elvenni belőle 2000 ftot, 's így az osztalékokat, valamint mult évben, 7% re emelni, 's 2007 for. 8 krt a' tartalék-tőkéhez öregbitésül adni; vagy pedig hasonló célra mind a' 4007 for. 8 krt alkalmazni 's illy módon a' tartalék-tőke a' korábbi számadásban (Bilanz) kijegyzett 4615 for. 50 kr.; azután a' föntebbi 2282 for. — krból; és végre az utóbbi 4007 for. 8 krból fogna állani 's e' részletek öszvesen 10,904 for. és 58 kra nőtt tartalék-tőkét képeznének. Hiedelmünk szerint egy, annyi bajjal 's nehézséggel küzdő zsenge vállalatnak, (melly keletkezte óta az alaptőkéket kamatoztatá 's azon felül a' megromlandó gőzhajók 's erőművekre nézve is tartalék-tőkét engede alapítani) ezen resultatum minden esetre a' vállalatot kedvező világban tüntetik elő. Most az 1833ik évi gőzhajózási időszakra (Periode) tekintünk futólag vissza 's örvendünk, hogy azt minden szerencsétlenségtől 's bal esettől mentnek találhatjuk. Legdühösebb szélvészeken rohanák meg néha jártában a' gőz-

hajót a' nélkül, hogy utjában feltartóztatták volna. Azon bal eset, melly mint tudjuk a' „Duna“ gőzhajót jul. 16ikán 1833 éré (a' vezetőnek tudatlanságából é vagy rozszlelküségéből?) a' hajóban kárt nem okozott 's az ebből eredett költségek terhét a' haszonbérő viseli. — A' közönség véleménye a' gőzhajók iránt mindig élénkebben nyilatkozik, 's ha a' sokaság szüksége még nincs kellőleg kielégítve, ennek oka egyedül abban fekszik, mivel nem nyújthatunk neki gyakorabb alkalmat szállításokra. Az „Iső Ferencz“ gőzhajó volt egyedül az, melly Pozsonytól Moldováig rendszeren járt; mivel a' „Duna“ hajó (melly mostantól kezdve „Argo“ nevet fog viselni) csak a' hajózási évszak vége felé tehetett egy két próbautazást. Mindazáltal 1834ben a' gőzhajózást már 3 hajóval fogjuk megnyitni, egymint: 1) a' 36 ló-erejű „Pannoniá“val, mellynek rendeltetése Pozsony és Pest közt járnai; 2) a' 60 ló-erejű „Iső Ferencz“czel, melly Pest és Moldova közt teendi utját; 3) az 50 ló-erejű „Argo“val (néhai Dunával), melly egy új téren fog megjelenni 's Orsovától kezdve Galaczig menend. A' két első gőzhajó, a' múlt évi dec. 2ikán egybe gyűlt tt. Részvényes urak közös végzetinél fogva 19,000 (az első 7000, a' másik 12,000) pengő forint haszonbérleti díj mellett, ujra által engedteték egy évre Andrews I. urnak, 's ez által a' 260,000 forint alaptőke kamatai eléggé fődözvék. Milly következményü leend az „Argo“ hajó utazása, nem vagyunk képesek előre megítélni. Azon tudósítások, mellyek Orsovából érkeznek hozzánk, biztatnak ugyan, hogy a' hajónak gazdag keresete lesz, de mi erre nem tartunk biztos számot; mi kezdetben megelégszünk, ha költségeit visszatéríti; miután az ő elküldetésénél a' nyereség főntebb czélunk, t. i. a' jelen a' jövedőnek van alá rendelve. Ha szem elé idézzük a' multat, jelent 's jövedőt, ugy az első időszakban (Periode) még igen élénk emlékezetben látjuk ama' nagy félelmet 's aggságot, mellyel azon munkák egyikéhez fogtunk, mellyek szerencsésjét mindedig nálunk a' természet 's ember által annyi utba gördített akadály kudarczózá; a' második időszak már megnyugtatót szül, hogy t. i. tőkepénzünk nincs veszélyeztetve; 's mi közeledünk végre a' harmadik időszakhoz olly auspiciumok alatt, hogy bátran 's bizodalommal mehetünk elébe. Ezen bizodalom — mi kecségetjük magunkat — fogja egyszersmind nekünk azon pénzbeli erőt megszerezni, melly által egye-

dül magasulhatnak nagyszerű vállalatok méltó álláspontra; hogy pedig vállalatunk ezen osztályba tartozik, nehezen fogja valaki kétségbe hozni. Azon rendszabás, melly múlt évi dec. 2ikán hozatott, hogy t. i. 600 darab új részvény kiadatása által a' gőzhajók száma még 3mal szaporíttassék, még igen új 's még most nagy következeseket teljes bizomnyal nem ígérhetni; azt mindazáltal, reményljük, kedves és kívánatos lesz az Egyesületnek hallani, hogy már az első napokban is számos aláírás történt 's ennél fogva már gondolkozhatni bizvást azon gőzhajó-létesítésről, melly bennünket a' tengerig sőt azon túl vigyen; 's ha mi egyszer a' tengerrel összeköttetésbe jöttünk, akkor a' mi dunahajózásunk többé nem az ausztriai birodalomé esupán, hanem egész Európáé. — Láttuk továbbá: mihelyt vállalatunk olly állást nyert, hogy abból valami nagyszerűt leheté várnai, a' statuskormány is azt azonnal figyelmére 's elősegítésére méltónak találta; 's most becsület-érzésünk 's hasznunk egyaránt parancsolja, hogy féluton ne állapodjunk meg, hanem bizonyítsuk be mindig világosb 's meggyőzőbb jelekkel, hogy t. i. ha a' Duna folyományát sziklaktól és zátonytól kitisztítani még egyszer olly nehéz volna is, mint azt az eddig tett vizsgálatok mutatják: a' reá fordított munka és pénz még is bőséges visszafótlást nyerne a' műszorgalom, kereskedés és földművelés ágainak kellő virágoztában. — Vajha a' jövő gyűlés arra engedné az egyesületet figyelmeztetnünk, hogy e' várakozásnak egy része már bételjesült 's az által az Egyesült köztetszését megnyerhetnők, mellyre érdemesülni a' mi élénk szorgalmunk 's buzgó igyekezetünk kitűzött czélja. A' csász. kir. priv. Iső dunagőzhajózási Társaság igazgatósága. Báró Puthon János. — Báró Geymüller Ján. Henrik. — Báró Friesenhof A. — Benvenuti I. B.

Losonc martz. 7ikén. A' hely. hitvallásu evang. egyház consistoriuma, háladatoságának kifejezéseül, és a' tudományok gyarapodásán örvendezőleg, köteleztetését érte kihirdetni: hogy az ezen vidéken nyilatkozott köz kívánatnál fogva, a' hely. hitvallásu losonczii iskolában, hol a' gymnasiumi tanulmányokon felül, az akadémiai három esztendő cursusban a' természet törvénye elvégeztetik, a' jogtudományok különös tanítószekének is felállittatását, dicsőségesen uralkodó felséges Királyunk születése napján mult febr. 12ikén ünnepeelve, meghatározván,

minekutána illy jeles készület bővebb javallatja végett nevezett biztosságnak két nagy érdemű tagja Ján József ur két — és Fáy József ur hasonlóan két ezer forintot, a' czél elősegítésére önnön indulatjukból ajánlottak, 's a' biztosság javallatja mélt. id. Szilassy József k. hétszemélyes táblai közbiró, tornai főispán 's a' t., mint ezen losonczyi egyház és iskola főkörmányzójának megbírása alá terjesztetett, és ő Nagysága által is helyben hagyatott volna: tisztelt Ő nagysága, kinek nevével ezen iskola könyvtárában álló érdemesség már régen díszlik, a' felállítandó jogtudományi tanítószék alapítására cszántából, háromezer pengő forintot ajánlani kegyeskedett. Illy dicső erényü érdemekkel tetézt kormányozónkat éltesse Isten egyházunk és iskolánk javára!

A' tordai unitarium gymnasium némelly kolosvári buzgó hazafiak adakozásibul 409 darab különböző foglalatú becses könyvgyűjteményt nyert. — Kolosvárott Buzna Lázár ur kegyes iskolabeli áldozópap, 's az ottani kir. lyceumban a' mathesisnek huzamos ideig volt tanítója, utóbb pedig ugyan a' lyceumi nyomtató-intézet igazgatója, különben legfinomabb és zamatosabb sárga burnót-készítésről híres, márt. elején megholt. — A' n.enyedi nemz. Casinonak, febr. 13ikán tartott közgyűlési előterjesztése szerint, részvényesei száma 94; eddig bejött összes jövedelme 3428 fr. és 18 kr., a' költség 2298 fr. 10 kr., a' maradékpénz kamaton és pénztárban van.

Füle Károly hazánkfia, ki tudományos tapasztalás miatt, főkép természeti tudományban buvárkodólag hazánkból keletre kiutazott, mint biztos kufőből eredt hírek hozzák, a' balkáni hegység vidékén elveszett.

Szekszárdon (Tolnában), mint hitelesen halljuk, folyó hón. 9ikén 130, Tápó-Bicskén (Pest vmgyében) pedig 11ikén az orkán-szélvész napján, 150—160 ház lett hamuvá.

Ő cs. kir. Főlsége Heyder Ignácot az alföldi kerületi bányászék közbiróját nyugalmába helyezni méltóztatott. A' nagymélt. m. kir. udv. Kamara bajai sóhivatali ellenőr Rezy Jánost ugyanottani sóárnokká; szegedi főtisztviségi kerülő Mireczky Sebestyént sószállítás-kísérővé, Bedekovich Lázár practicanst homonnai, Gáspárdy Lajost pedig eszéki sópajta-órré nevezte ki. (Kir. kam. tud.)

A' simmeringi sikon Bécs mellett az idejü versenyzések april. 22. 25. és majus 3. 6. és 9ikére vannak határozva. Ezen 5 futtatásra a' verseny-díjak következők: 1) egy arany

billikom V. Ferdinand ifjabb királyunk Ő Felsőségétől; futhat érte minden belföldi ló. 2). 30 darab arany; futhat érte a' belföldön csikózott minden ló, melly 6 esztendősnél nem korosb, 's melly még a' pesti vagy simmeringi versenypályán jutalmat nem nyert. 3). Egy ezüst billikom 80 arannyal, minden a' birodalomban nevelt 's belföldi kanczátul csikózott lóra. 4) 45 arany, 3 esztendősnél nem korosb belföldi lovakra. 5). Egy arany billikom, melly 100 aranyat nyom, minden a' belföldön csikózott és nevelt lóra. 6). 80 darab arany, akármelly országi lóra. 7). Egy ezüst gyertyatartó, melly legalább 100 aranyat ér. Anglián kívül akármelly országban csikózott lovakra. 8). Egy ostor a' simmeringi választottságtól. 9). Egy 140 aranyat érő billikom, csupán belföldi nevelésü lovakra.

A N G L I A.

A' Morning Chronicle igen zaklatja azokat, kik érdem nélkül huznak nyugpénzeket, hogy mondjanak le azokról, mielőtt új szavazásra kerülne a' dolog. A' ministerek, úgymond megtették a' magokét, de ezentul nem tőlök függ az utolsó szavazás szükséges következesinek elhárítása. A' pártok állása a' nyugpénzek felett tartatott vita alkalmával igen érdekes volt. A' toryk, midőn kémeik a' szavazás valószínű v. hihető következményeit kitapogatók, egy darabig kéteskedtek: nem kívánna e' érdekek, hogy nyugpénzes barátikat feláldozzák. Néhányan elhagyák a' házat, végre még is 55 a' többséggel szavazott. A' ministerei sorok nagy csapatja, melly az indítvány mellett volt, eltávozék, hogy a' ministerek ellen szavazni kénytelen ne legyen. Azonban valamennyi kormánytag jelen volt, 's e' nyílt kérdésben szavazott is. (Nyílt kérdések t. i. azok, mellyeket a' kormány nem sajátinak mond, 's mellyekhez a' kormány-tagok mint olyanok (qua tales) hivataljokat nem kötik. Ezeknél mindenik tag meggyőződése szerint beszélhet.) A' febr. 21. két határozás igen elfoglalja a' hírlapokat. A' Smith ellen hozott végzés visszahuzatását részint azon nagy ártalom okozta, melly támadhatna Irlandban a' birói tekintet csorbultával, részint a' ház felindulása O'Connell ellen.

Az alsóház ülésében febr. 20. hevesen kikelt Shiel ur az ellen, hogy Barret urat (a' Pilot kiadóját) kit az eskütszék kegyes figyelembe ajánlott, a' kormány becsukatá, 's élelmétől megfosztá.

Az alsóház febr. 25. ülésében Shiel ur több kérelmet terjesztett elő a' tizedek eltör-

lesztése, 's az unio-felbontás iránt. Ugyanaz napon estve Althorp lord jelenté a' háznak, hogy azon bélyegtörvény eltörlesztését fogja febr. 27. javasolni, mellynél fogvást a' kormány fel van hatalmazva olly nyilvános lap elnyomatására, mellynek kiadója zendítő irómány végett ítéltetett el. E' nyilatkozás élénk tetszéssel fogadtatott. A' ministerek értekeztek az alsóház azon tagjaival, kik a' ministerek barátinak bizonyították eddig magokat. 240-en voltak mindössze. A' ministerek azt jelentették nekik, hogy a' ház-adó eltörlesztése mellett megmaradnak, de az ablak 's maláta-adó nélkül még most el nem lehetnek. — A' Limerick-Chronicle következőt beszél: Febr. 17. éjjel „Egész szomszédságunk mintegy 50. ang. mérföldre fényesen ki volt világítva. A' világítás Limerick, Clare, Cork, Kerry és Tipperary grófságokon ment keresztül, és a' Shonnon mind két martján hihetlen sebességgel terjedte végig. A' hegyek rendkívüles látványt mutattak. A' tüzet mint mondják elsőb Tipperaryben gyújtották meg, Shiel felszabadítása végett a' parlamentben, mire a' tüzjelek egyszerre valamennyi szomszéd grófságon keresztül futottak.

A' felsőház rövid üléseket tart. Az alsóházban Russel l. engedelmet kért indítványa behozatalára, mellyel a' dissenterek fő panaszát akarja eltörletni. A' dissenterek azon panaszkodnak leginkább, hogy házasságuk beavatása végett olly egyházban, olly lelkész előtt kénytelenek megjelenni, 's magokat olly szertartások alá vetni, mellyek saját vallásnézeteikkel meg nem egyezők. De, ugymond Russel, sok angol lelkészre nézve is kínos helyzet olly személyeket beavatni, kik a' status-egyháztól eltérnek, 's a' szertartásokat gyakran elég világosan megvetik, sőt annak néha még ellen is mondanak. A' dissenterek kettőt javaslanak; t. i. vagy csak polgári egyezésnek nézessék a' házasság, és szabad legyen a' feleknek azt olly vallásos szertartással kötni, melly érzéseiknek leginkább megfelel; vagy engedtsék meg a' dissenter lelkészeknek, hogy házasságokat törvényesen avathassanak be. Az első javaslat, folytatá l. Russel, egyszerűségében nagy hasznót hajtana, 's egyszerre számtalan nehezéget elhárítana. Bár azonban elvében azt védhetni, a' népség nagy része érzéseivel még is annyira ellenkezőnek, hogy a' ministerek tanácsosnak nem vélik e' javaslattételt. Az indítvány inkább a' másik elvre van építve, azaz: hogy a' dissenter lelkészek azon személyek házassági szertartását

teljesíthessék, kik hozzájuk tartoznak. Husz dissenter háztartó kérelmére a' helyhatóságok engedelmet adhassanak, hogy a' dissenterek bizonyos kápolnája az egyházkörben vagy vidékén házasság-fölszentelésre fordíttassék. Minthogy az angol lelkészek vonakodhatnak a' dissenterek így felszentelt házasságát bejegyezni, a' dissenter lelkészek vigyék a' bejegyzést, 's következményeit minden évnegyedben az egyházmegyével közöljék, hogy a' házassági jegyzékek teljesek maradjanak. A' beviteli engedelmet l. Althorp megnyerte. — A' Morning-Herald kelet ügyére következőt mond: Bár ne csalatkozzanak statusembereink! A' sz. pétervári ügy egyezési palást alatt „a' mérséklés, 's józanság ez új bizonyossága“ alatt, mint ministeri estlapunk nevezi azt, Oroszország semmiről sem gondosb inkább, mint szándékai annál biztosb teljesítésükről keleten. Egyik kezével támadó erejét öregbíti, és szaporítja, másikkal pedig diplomatainknak homokot szór szemekbe. Azon kormányt, melly Lengyelországot eltörlé, mérsékletnek nevezik! — A' követház ugymond egy londoni levelező, ismét egyszer hátat fordított önmagának, visszahuzván b. Smith ellen hozott előbbi végzését. — Ezen ingás ez ingó korban csak veszedelmes következt vonhat maga után. Azonban igaz, a' végzés Irlandban csak O'Connell tekintetét fogta volna nevelni, mellyel ez visszaél. O'Connell b. Smithet valaha édig emelte; most minden apró gyarlóságit szemesen összehordja; hogy az agg vént megbuktassa. Valóban, ha meg kell bizonyítani, hogy csak a' nép felvilágítása jó iskolai oktatás által lehet azon egyetlen eszköz, melly képes a' népet egyes bujtogatók kezéből kiszabadítani, az írlandi nép e' bizonyosságot teljes mértékben adja, melly eszt. adót vett önmagára, hogy olly férfit küldhessen parlamentbe, ki azt épen azon rendszabásokban akadályozza, mellyek Irland javára czélzanak, 's azon gonoszak elhárításában, mellyek alatt leginkább nyög az ország. (A' ministerek a' szegényi törvény biztosság tudósítását is a' ház elibe hozták; javaslatai ezek: 1) egészséges dolgozható személyeknek a' szegényházon 's munkán kívül semmi segedelem sem nyújtatik; 2) valamennyi segedelem csekélyebb, mint a' közönséges munkabér; 3) a' szegényi törvény igazgatása biztosság felvigyázata alá tétetik. — E' terv első része ellen nyomos megjegyzések fognak tétetni, 's alkalmasint tetemes módosításokat fog szenvedni. A' második részt azonban el kell fogadni,

noha nagy a panasz, hogy a burocracia évről évre terjed. — Febr. 25kén l. Althorp 's az alsóház számos tagjai értekeztek egymással. A kincstár kanczellárja elismerte az őt környező személyeknek mind hozzá, mind a ministeriumhoz szítást, 's mondá, hogy az igazgatás szilárdságán nem kételkedik, de a mult heti szavazások a vidékok lakosiban könnyen gyanut gerjeszthetnének ellenkezőrül; ehez képest összehívá őket, hogy a miniszterek szándékával az ablakadó eltörlesztése iránt megismertesse, más részről meg, hogy az itt összegyűlt tagok véleményit kitanulja. Ő ugyan mond a házadó eltörlesztésével addig késett, míg az ablak- 's malátaadó felől a követek érzelmét teljesen ki nem tudta, mert ha e két indítvány keresztül megyen, a jövedelem a költségre elegendő nem lesz. A gyűlés szétoszlott a nélkül, hogy bizonyos egyetértésre jutott volna. — Azonban Evans ezredes febr. 25. estve az ablakadó eltörlesztése végett indítványát nem hozta fel; noha a rendhez képest arra a szóló által felhivatott. A Times azt véli, hogy l. Althorp nyilatkozása után az alsóház tagjai a következők iránt többé nem kételkedhetnek, ha ama két indítvány elfogadtatnék. — A szabad köművesek Londonban most gyűlést tartottak, melyben a lengyel menekvők fölsegíttetése felől tanácskoztak. A segedelmi választottság pénzei már elfogytak, 's a kormány a mi semmit sem akar. A gyűlés, melyben 10kén sok ékes öltözetű asszonyság is megjelent, folyamodást határozott a parlamenthez, segedelem-kérőleg. A fölépett szónokok között az Observer Evans ezredest, DD. Stuart lord, Darlington gróf, C. Ferguson, Shiel 's O'Connell urakat említi.

Szörnyű történet esett Angliában febr. 18. egy állat-gyűjteményben (ménagerie) mely bizonyos Wombwell-é a newhaveni úton, hol az állatokat a vásárban szemléletre akarák kiállítani, a kocsik, melyeken az állat-ketreczek állottak, egy vendégfogadóba tértek, 's épen a lovakat akarák kifogni, midőn egy, fával rakott szekér olly keményen ütődött egy oroszlan 's nőstény tigris ketreczéhez, hogy az egész oldal a vasrudakkal együtt betört. Mindenkép igyekeztek az állatokat meggátolni a szabadra juthatástól, becsukták az udvar-kapukat 's a t. — éjjel azonban a hátulsó udvaron kiszabadultak. A tigris azonnal egy juhnyájra akadt, 's hármat megölt belőle. Az oroszlan szarvasmarha csordára bukkant, 's egy tehenet sujtott le. — A csordák felébreszték a gulyásokat, 's egyéb más szemé-

lyeket, kik azonnal fölkerelkedtek a vadakat megölni, ha be nem foghatnák; legelőbb az oroszlanra akadtak, mely a leölt tehenet kényelmesen konzolta. Azonnal sorba állottak ellene 's némelylek, az állatgondviselő tanácsa ellen, azon vigyázatlanságot követték el, hogy az állatra ezen ingerlett állapotban löttek. Hirtelen egy férfira rohant a feldühült vad, ki elég távol állott, 's mielőtt segély érkezhett volna, megölte azt. Azután egy tehénölba ugrott, hol az állat-örök elfogták. Már most a tigris ellen mentek, mely más irányt vett, mint az oroszlan 's munkára menő emberekkel találkozott. A vad egy asszonyra rohant, ki gyermeket vitt karján, 's egy 11. eszt. fiúra, 's azokat megfojtotta. A látvány irtóztató volt. A vadat martalékjától el nem lehetne vonni, míg halálosan meg nem sebesítettet. A halottvizsgálok a megöltekről véletlen halált bizonyítottak 's az állatgyűjtemény birtokosát 10 ft. st. birságra ítélték. Ez azonban a temetési költségen túl minden kárt megtéríteni ígért, mellynek ártatlan oka ő volt.

FRANCZIAORSZAG.

Strassburgból febr. 26iki tudósítás jelenti, hogy a pattantus tiszték végett becsukva volt hidász hadnagyok (pontonniers-lieutenant) a hadminister parancsára kiszabadultok után azonnal félfizetésre tétettek. A pattantus hadnagyok az őrségben erre felindulva, egyhangulag elhatározták, hogy pajtasaiknak, azon egész idő alatt, míg ama rendszabás tartani fog, a fizetést pótlani fogják. — Egy párisi levelező febr. 27ről következő ir Lajos-Fülöpről a republicanusokra nézve. „A kérdés többé nem a miniszterek, 's a kamara közt, hanem a kormány 's népszerű elve közt forog. Mi Lajos-Fülöpöt illeti, bizonyos nyilatkozását beszélük, mely helyzetét jól jeleli ki; ő azt kezdi látni, hogy leghalálós ellenségei a republicanusok, mert őt esküszegőnek hiszik. A király e tekintetben azt mondotta: „Ha a republicanusok győznek, nyakamat szegik, élet halálra kell tehát velök háborganom; ha ellenben a carlisták győznek, velök, mindent jól megfontolva, még megegyezhetném. Én vére kir. herczeg voltam, 's mint vér szerint hg talán nagyobb haszonnal maradhatnék. Hogy ha e két végső közt kell választanom, inkább V. Henrik elvéhez, mint amoda szítok. Ha e pártok közepett a királyszéken akarnak hagyni, megmaradok rajta, hogy ellenségimet a republicanusokat legyőzzem.“ — A korona-herczeg jobban van, de igen gyenge. Midőn legelő-

ször kiment, Pozzo di Borgot látogató meg, mi különféle véleményre adott alkalmat. Ugy tetszik, mintha a szövetség Angliával terhes kezdene lenni, 's Oroszországot akarnak megnyerni, hogy az alku alkalmakor Angliával annál szilárdabban léphessenek föl. Lajos-Fülöp elég cselszövő, hogy minden esetre bátorságba tegye magát. — A' National azt véli, hogy Barthe új törvénye az egyesületek ellen azokat a kormányra nézve csak titkosabbakká, szilárdabbakká, 's veszélyesbökké teszi. Franciaországban, úgy mond mindaddig lesznek politikai egyesületek, míg polgárok. De ezen egyesületek el fognak rejteni. 's a' t. A' Constitutionnel, a' Temps, a' Courier français mind egy értelemben vagyon e' törvény iránt. Ez utolsó azt mondja: „A' törvény nem képes az egyesületeket megtiltani, de elég ürügyöt fog csipdezésre 's bosszura adni. A' Temps szerint az egyesületi törvény késik a' biztosságnál. Tudósító még nincs választva. Megegyeztek benne, mint mondják, hogy a' pair-kamarából állandó törvényszék alkottassék, melly különség nélkül minden vétség felől ítélhessen, mellyek végett az egyesületeket vádolhatni azonban csak komoly vétkeknél maradjon mellette az ítéles. A' biztosság egész elvében megegyez, állítják, hogy szigorúbb indítványok is tétettek. A' végrehajtás nehézségei, mellyeket a' biztosság kénytelen belátni, a' cikkelyek készítésében késedelmet okoznak. — A' Moniteurben azt írják Lyonból, hogy minden szövetség mozgásban 's a' gyárok rendes folyásban vannak. Az egyesületek (mint állítják) közel vagynak a' feloszláshoz. A' gyárfők nagy része kilépett a' társaságból, miután a' pénztárnokok a' pénztárból 5000 frankkal megszöktek. — St. Etienneben a' nyugalom már helyre állott. (febr. 24d.) Chalonsban utolsó napokban kevés zajgás uralkodott még, 's a' hatóság készülétei nélkül könnyen nyugtalanságok üthettek volna ki. — Ha Lajos-Fülöp kormánya (úgy mond egy párisi levelező február 27ikéről) rend- és törvényszerűségből eredt volna, nem pedig az utcákon 's nyilvános helyeken, tökéletesen helyben hagynók törvénytervét az egyesületek ellen, mellyet ministeriuma most a' követház elé terjeszt; — de így, ő, a' revolutio gyermeke, merje azt megfélekezni? Ez igen nehéz feladás. Napoleon a' sereg fija, élt 's veszett azzal. Az idősb Bourbonág elve rend volt. Melly napon tehát a' társaságban az megbomlott, uraságának is vége szakadt. — A' mi e' dolgot azon-

ban különössé teszi, az, hogy Barthe ur, ki az egyesületek ellen e' visszatörli törvényt kívánja, a' carbonari clubbok feje volt Franciaországban. A' követházban a' törvény keresztül megyen. A' pairkamara örömmel fogadja majd azt, de a' végrehajtás nehéz lesz. — A' Moniteur martzius 1ről ezeket mondja Lyonból: „Tegnap indított azok ellen pör, kik a' munka-felfüggesztés estéjén történt csoportozásokban elfogattak; négy: háromhónapi, kéthónapi, egyhónapi, 's nyolcznapos fogságra ítéltetett, kettő szabadon bocsátatott. A' gyárfők egyesületéből naponként nagy számú tag lép ki. Megjegyzék továbbá, hogy számos tag az ülésekben meg nem jelen. Ugy hiszik, többnyire a' pénztárnokok hűtlenesége miatt boszorkodnak, 's vonakosznak a' hónapos illetőséget megadni, 's a' társaság szerkezetét változtatni akarják. Mondják azt is, hogy a' társaság nem sokára feloszlik. — Cabot ur, (a' Populaire ismért kiadója) 's követháztag febr. 28kán a' szajna megyei törvényszék által, melly elibe a' kamara megegyezésével idéztetett, két, a' Populaire hirlapban foglalt jan. 12kén 's 19kén megjelent cikkely végett e' czimvel: „La republique est dans la chambre“ és „Crimes des rois contre l'humanité, két esztendei fogságra, 4000 fr. birságra“ 's a' fenyítő törvénykönyv 24ik cikkelyében foglalt polgári 's családi jogok két évi elvesztésére ítéltetett. — Egy párisi levelező febr. 28ról, a' keleti ügyre nézve azt állítja, hogy az még messziről sincs végkép elintézve. Broglie ur egyenesen Moldva 's Oláhországból kitarodását kívánja az oroszoknak, 's a' dardanellai egyezés eltörlesztését. — Legsúlyosabb helyzete van Soult marsalnak, ki inkább a' háborupárthoz szít, de a' király iránti tisztelete azt nyilván megvallani ellenzi. Neki tetemes költségre van szüksége 's a' nyilvános ülésben még sem mondhatja meg mire? A' marsal a' biztosságnál tegnap is sürgette azt szóval, de ez nyilvános kitével kívánt, mire Soult állani nem akart 's a' t. — A' pairkamara február 27kén a' hatósági tanács felett értekezett. Utána kérelmek nyújtattak be, mellyek közül számos hasonló volt azokhoz, mellyeket már a' követházba nyújtottak Napoleon nemzetsége végett. A' kamara biztossága indítványára azokat mellőzven napirendre ment által. — A' Követház febr. 26kán biztosságot nevezte ki az egyesületi törvényterv-vizsgálásra. A' kinevezések ezek: Barbet, Persil, Keratry, Viennet, Martin (du Nord), Mahul, Gaillard de Kebertin,

Petit 's Jaqueminot gen. uu. E' nevek egy uttal a' törvény sorsát is eldöntik, mert a' biztosságból az egész oppositio 's tiers parti ki van zárva. —

Martz. Isőjén míg Valette Désarmaux ur választása felől folyt a' vita, 's az 140 szóval 132 ellen a' biztosság javaslata ellen jóvá hagyatik, belép Cabet ur (a' két évi fogságra elítelt, 's minden polgári jogtól ugyancsak két évre megfosztott) a' követházba. Jelenléte mozgásba hozá a' gyűlést. — Cabet ur azt mondá barátinak, hogy a' törvényszék ítéletét, mellynél fogva őt fogsága két éve alatt a' kamarából, másik két évre pedig a' választásból is ki akarja zárni, a' Cassatióhoz folyamodott. — A' St. Etienneben megjelenő Mercure Sequisien jelenti, hogy St. Etienneben bizonyos Napoleon Chancel Valenceból, mint Dauphiné legmerészebb republicusa, elfogatott, 's nála nyomos papirosok találtak, mellyek a' lyoni, marseillei, 's egyéb helyeken kiűtött nyugtalanságokban részvevő czimboraságról felvilágítást adandnak. —

NÉMETORSZÁG.

Frankfurtból febr. 28-án írják, hogy itt ez utóbbi napokban az örököt mindenütt kettőztetni kelle, némi elszórt fenyegető levelek miatt. A' esendittség ujjal a' fenálló rendszabásokra teszi a' népet figyelmessé, mellyek tiltanak minden csoportozást 's tartós ácsorgást az utcákon, 's a' kapuk előtt a' városon belül és kívül, azután tiltják a' tódulást és dallást v. lármozást az utcákon. Az összeköttetés Konstantinápoly 's Bécs között a' Dunán, azon nehezségek daczára is, mellyekkel a' Duna telve, nem sokára létesülni fog. — Lausannei hírek febr. 20. állítják, hogy felszólítván Franciaország nyilatkozására, mellyben az a' lengyeleknek szabad átköltözést ígér, ezek febr. 19. következő, 92 aláírással ellátott választ adtak: „Mint hogy nem akarunk azok ezélnak szolgálni, kik bennünket Európából eltávolítani akarnak, vonakodunk a' francia földön átmenni a' végből, hogy bármi rendeltetésre hajóra ülünk 's a' t.“ — Brüsseltől írják, hogy az Iső 's 11-ik ezred fog Luxemburg felé indulni; más tudósítások az oda induló fegyveres nép számát 3000-re teszik. A' Courier bizonyosnak mondja, hogy a' külső diplomaták már kieszközlék, 's Hanno ur néhány nap múlva ki fog szabadulni.

Brüsseltől martz. Isőjén a' követház Hoffschmidt ur által tudósítotték Hanno ur kiszabadulásáról. Ernst ur azonban kíváná: adat-

nának minden lehetséges közlemények elő, mellyek Hanno szabadítását eszközölték, hogy azokból a' kormány viseletéről ezen történetben ítélhessenek, ugy szinte kérdezte a' ministeriumot, ha Hanno ur egyszerű elbocsátásával megelégszik e? Merode gróf azonban felele: könnyebb kérdezni, mint felelni; e' közbenszólásokra ő még most nem felelhet. — A' bajor király az országtanácsi kamara másod-elnökének a' bambergi püspököt Frauenberg urat nevezte ki.

SPANYOLORSZÁG.

A' Moniteur madriti levelezője szerint febr. 15-ikén erősen várták a' cortesek egybehívását, de a' dolog felől az nap egy betű sem jelent meg. Kemény vita támadt a' ministeriumban az örökös pairség fölött, mellynek még az egybehívás előtt kellene eldöntenie; Burgos az örökösség mellett van, 's mint nagy befolyásnak beszél, véleménye alkalmasint győzni fog. A' nemzeti katonaság fölállítása iránt minap kiadott decretum nagy kedvetlenséggel fogadtatott, 's a' nép látni kezdi belőle, hogy az új kormány korán sem érdemli azon bizodalmat, mellyel hozzája viseltetik. E' decretum szerint egy száz ezer népségű helyen ezerre sem megy azok száma, kik magokat a' mondott katonaságra beirathatnak. 'S ezek közül is vajjon lesz é csak egynek is kedve olly katonaságba lépni, mellynek csupán gyuladaskor, vagy tolvajok és rabló csoportok beütési esetén szabad fegyveresen összegyűlni. A' kormány tökéletesen elérte ezélnét, mert nem az volt szándéka, hogy nemzeti őrséget állítson, hanem hogy ennek forró kívánságában a' népet megjátszhassa, sőt hogy a' barcelonai már fenálló illyféle katonaságot is, mellynek fenyegető szelleme épen nincs inyére, eloszlathassa. Azonban ez utóbbiakra nézve, mint látszik, nem igen vevé gondolóra, hogy azok, midőn fölállottak, szükségesnek sem tarták a' kormány jóváhagyását kikérni, 's e' nélkül ezutánra is képesek lesznek önmagukat kellő szerkezetben föntartani. Mondják az érintett kellemetlen rendszabás Zarco 's Burgos agyából került. Juste-milieut akarna játszani a' ministerium, de senki sem hiszi hogy ezélnét érje; sőt azt igen, hogy midőn magát minden párttól elvonja 's közülök egyre sem támaszkodik, vesztvén befolyását, hitel és tábor nélkül az országot anarchia és revolutióra vezetheti. — Granadában a' cholera még most sem szűnik. Merinorul hírlék, hogy O-Castiliában ujra megjelent 's egy jó sereget

vezérel. A' hir onnan látszik kelni, mivel Quesada és Valdes minden sergestul sebes nyomulásban vannak Ó-Castilia felé. Zavala ismét Guernicánál van, 's az ottani mintegy 200 főre menő kis őrizetet ostromban tartja. Az őrizet egy kórházból védelmezi magát, 's El-Pastor 1500 emberrel siet segedelmére. Euguinál két osztály insurgens 17 és 18ika közti éjjel véletlenül rajta utván egy csapat const. lovasságon, közüle 28at elfogott, más nap a' körülfekvő többi constit. seregek által megtámadtatott ugyan 's a' két részről csatázás közben mintegy 40—50 elesett, de azért a' foglyokat nem leheté megszabadítani, 's őket az insurgensek a' Borunda völgynek vombtokban magokkal hurcolák el. — Madridban újra összeesküvés fődötetett föl a' vasas lovasság közt, mellynek tiszteit a' carlositák pénzzel 's magasb tisztségi kecsgegtéssel vesztegeték meg. Merinonak egyik unokája is elfogatott. — Valdes Ó-Castilia főkapitányává neveztetett ki. — A' finantzministerium egyik hivatalszaka, melly a' külföldi bankokkal értekezést és status-jövedelmi ügyelést vivé, egészen megszüntetett 's munkálati egyenesen a' finantz-ministerre bizattak.

Egy insurgens csapat Salmasnál a' hegy-szorost zárva tartja, 's az arra utazóktul kivált kereskedőktul az áru-szállításért igen nagy vámot sarczol. Megrohanástól nem tartanak, mert a' vidéki lakosság részükön levén, mihelyt valami neszét hallják a' kir. seregek közelítésének, felöle nyomban tudósittatnak. Közelebb az angol követség holmijait is föltartóztatták, 's az azokat szállított spanyol kormányi szekereket minden lovastul és öszvérestul elhajtották. A' francia hirlapok által martz. 15kére hírelt cortes egybehivatása nem valósul meg; már csak ezen szerföltött rövid határidő is, melly alatt annyi előleges rendezkedés és cortes-i választás a' tartományokban semmikép sem történhetnék meg, eléggé mutatja e' hir alaptalanságát. A' főváros febr. 19kén teljes esendőben volt. Don Luis Cameleno, híres professor, ki 1823 óta folyvást számüzve volt, most a' valladolidi-egyetemben, a' kormány különös meghívása mellett, újra folytatja oktatását. —

TÖRÖKORSZÁG

K'ns'antiinápolyban febr. 12ét, mint fels. királyunk születésnapját fényesen üllte meg az ausztriai követség, ünnepélyes misét tartván a' követségi kápolnában 's ezután pompás ebédet a' küldöttnél. — A' gyujtogatások itt

folyvást tartanak, febr. 12. Unkapan környékén égett; 13ikán Bajezid Sultánéban; 15kén Tophanában majd 50 ház hamvadott el, 's három török asszony lett a' lángok áldozatja; 18ikaig más negyedekben is tuz volt. Oka e' gyujtogatásoknak az lehet, hogy a' kormány azon szándékból, hogy a' katonának kiléptével valami kis tökepenzt biztosíthasson, a' napibért (zsoldot) leszállította, 's e' végett a' főváros minduntalan gyujtogatástól retteg. Parancs bocsáttatott e' végett, hogy estve 10 óra után senki se találtassék az utcán.

Febr. 17. a' cs. kir. követ, 's reiseffendi között kicseréltetett azon kereskedési szerződés megerősítése, melly a' porta, és toscánai udvar közt kötöttet. — Idris Bey, Hussein Bey, Selim Bey, Osman Nurredin bey 's más az aegyptusi alkirály szolgálatjából a' szultánéba lépett tisztek nem rég kijelöltettek, 's előmozdítottak. A' török hirlap szerint a' két elsőt az alkirály mint rabszolgákat vevé meg, 's gyermekei gyanánt tartá; Selim beyt, 's Osman beyt pdiglen, kiket már basákká 's generálokká tett, még a' vérség becsületére is méltatá, sőt ez utólsót még fíjához Ibrahim basához is hasonlóná tette.

ELEGY HIREK.

A' majlandi njság Comóból jelenti, hogy febr. 18. mintegy 3 óraker délután a' menaggioi rév egy része hirtelen ingásnak eredt, 's közel 33 meternyi hosszúságra tengerbe süllyedt el annyira, hogy a' föld csak mindkét legszélsőb végén maradt meg. A' révhez szomszéd part is beomlott 50 meternyire. Azonnal földmérők küldettek oda megvizsgálni: ha készületeket nem szükség e' tenni? — Egy utazáson, Keletindiában 1832ben Ujhollandia éjszaki partján fehérember-gyarmatot találtak. Ezt hajótörésből menekedett hollandiak maradékinak vélik, kik 170 évvel ezelőtt ott fenakadtak. Nyolcz férfi, 's tiz asszony volt az eredeti törzsök. A' mostani gyarmatbeliek igen egyszerűek, mit azonban telepedésök korának tulajdoníthatni. — Se az alapítóknál, se utóiknál könyv vagy papiros nem találkozott. — Az orosz belministernek két kenyér-pótlékot (surrogatumot) nyujtottak be, melly jobbnak mondatik az eddigieknél. Az első próba $\frac{2}{3}$ kétszeresből, 's $\frac{1}{2}$ g. buza égettszesz után maradt törkölyből készült. A' másik $\frac{1}{4}$ apróra yagdalt kétszeres szalmából, 's $\frac{2}{3}$ tiszta kétszeres lisztből. E' vegyület az emberi egészségre nézve hasznosabbnak ítéltetett, mint sok más surrogatum (p. o. az islandi moh).